

Naujovê

Rugsêjis - Spâlis - Lapkritis - Gruodis

1915 mt.

TURINIS

Kalbos	1
Atsiminimai ir šventinimai	3
Kalêdù Varpai	10
Miegas ir gîvenimas	11
Gaisrioji pilis	20
IS dabarties	28
Kâro žigiai. — Tariama šiù laikù kâro prasmê.	
Mûsuose	30
Prûsù Lietuvoje. — Didioj Lietuvoj. — Mêginimas. — Kâ Lietuva pasauliui reiškia.	
IS žmonijos lobio	31
IS mûsù raštijos	36
Pirmasai Baras, Vilnius 1915. mt.	

Naujovė

:: Lietuvių lăbui skiriamas laikraštis ::

UDK 323.1(474.5)(051)
Na269

ISBN 978-609-8158-07-6

Išleista Vydūno draugijos užsakymu
www.vydunodraugija.lt
2015 m.

Spausdino UAB „Print easy”
A. Juozapavičiaus 7N, LT-45251 Kaunas
Tiražas ????? egz.

APIE VYDŪNO ŽURNALUS

Reikšmingą vietą Vydūno kūrybiniame palikime užima eseistika ir publicistika. Apie išskirtinį dėmesį joms vaizdžiai byloja tai, kad mąstytojas ėmėsi leisti periodinius leidinius, kurių skiltis užėmė ištiesai jo paties parašyti tekstai. Pirmasis iš tų leidinių – 1905–1907 m. ėjęs dvi mėnesinis teosofinio pobūdžio žurnalas „Šaltinis“. 1911 m. mąstytojas, M. Raišukytės ir M. Ašmutaičio padedamas, pradėjo leisti žurnalą „Jaunimas“ – „mėnesinį laikraštį skiriamą jauniems“. Iš esmės tai buvo populiarus filosofinis žurnalas, tačiau toks, kuriame aiškinta ne filosofijos teorijos problemos, o praktiškesni žmogaus ir tautos gyvenimo, jaunimo dvasinio brendimo klausimai, į juos žvelgiant iš savų filosofinių pozicijų. Kiekviename numeryje būdavo ir po vieną ar du grynai filosofinius straipsnius, tačiau ir jie daugiau ar mažiau siedavosi su praktiniais jaunimo savišvietos, pasaulėžiūros ugdymo ar saviuklos uždaviniais. Daugelyje numerių tilpdavo po straipsnį, liečiantį lietuvių kultūros aktualijas, meno, literatūros klausimus.

Žurnalas pasižymėjo įtaigumu, pagarba ir tolerancija įvairių pažiūrų skaitytojams, buvo visapusiškai patrauklus ir mėgstamas. Jis neabejotinai suvaidino reikšmingą vaidmenį keliant intelektualinę ir apskritai dvasinę Prūsų lietuvių ir Lietuvos jaunimo kultūrą.

Paskutinis „Jaunimo“ numeris išėjo beveik įpusėjus pirmiesiems karo metams – 1914 m. gruodžio mėn. Antraisiais karo metais, 1915-aisiais, Vydūnas dar leido kas ketvirtį išeinančią „Naujovę“, kuri savo pobūdžiu ir struktūra buvo labai panaši į „Jaunimą“, tik tematiškai daugiau susijusi su karo laiko aktualijomis.

Atsikūrus 1918 m. savarankiškai Lietuvos valstybei, mąstytojas deda į ją dideles viltis, tiki, jog joje bus įgyvendinti jo puoselėti idealai, jai skiria daugelį savo darbų. Į Lietuvos aktualijas dabar krypsta beveik visa grožinė ir filoso-

finė kūryba, joms skiriama didelė publicistikos dalis, ypač toji, kuri skelbiama Lietuvos spaudoje. Lietuvai daugiausia buvo skirtas ir ištiesai paties Vydūno parašytas 1921 – 1924 m. nereguliariai leistas „ laikraštis [iš tiesų – žurnalas] tautos dvasiai stiprinti“ - “Darbymetis” (išėjo 9 numeriai).

Skaitytojų dėmesiui pristatome visus tris 1915 metais Vydūno išleistus „Naujovės“ numerius.

Vacys Bagdonavičius

Naujovė

:: Lietuvių lăbui skiriamas laikraštis ::

Kalbos.

Săko žmogų esant dailininku. O žiūrint į kalbą, tai pasidăro visai aišku. Kalbėdamas kiekvienas gamina dailės daigtus. Pavieni žodiai kaip ir pilni sakiniai ūra nuostabūs dălikai. Žodių garseliai glaudiasi vienas prie antro senai dailinamoj tvarkoj. O sakinių dălis stojasi eilėn valdomos ūpatingų dėsnių.

Berods vartodamas kalbą, žmogus jos bei jos dalelių netveria kaip savo ūpatiškus tvarinius. Kalba ūra bendras visos tautos ir jos gūvenimo vaisius. Pavienis žmogus tiktai ūkvėpia jiems savo sielos gūvībės, kiek jis tām galingas, ir taip jă apreiškia. Tame jo pasistengime jis ūra sau dailininkas. Bet kartu kiekvienas măžumă ir taiso girdimă ir mătomă kălbă. Ir tuo prisideda prie visos tautos dărbo ir tobūlina arba darto jos dailės veikală.

Tūlos kalbos iŝ to taip labai persikeitė, jog jū žodių tesilieka skiliaudos. Ir tosios vartojamos. Nebėra tū gražiū žodių linksniū ir visokiū jū garsū nusikeitimū. Nebėra ir sakinių gūvo vingūvimo. Žodiai skamba nuolat vienaip. Sakiniai parsitiesia kaip kokie nukălti daigtai.

Tatiau ir tokios kalbos ūra reikŝmingos. Iŝ nudilintū formū ūvietia daugiau žmoniū mănĭmas, jausmas, noras. Ir žmonės număno, kă kiti jiems apsakĭti nori. Jie susiŝneka. Tarsi žmonės gūvendami ir kalbă vartodami iŝ

lengvo išmoksta viens kitām apsireikšti, kalbos per daug nevertodami. Užtenka tik priminti, kas sieloj gīva, ir antrasis visa jau žino.

Kalba ėra žmonių sutverta priemonė savo sielos gīvībei apreikšti. Kuo-galingesnė ir pilnesnė toji ėra, tuo-grečiau ji kito žmogaus numānoma. Žmonėms gīvenant šioj gīvātoj, jū širdies bei sielos gīvībė auga, didėja bei stiprėja. Tai-pat nusiduoda tautai gīvenant šimtmetiais. Nuolatai pilnėja jos dvāsios gīvībė. Ir vis daugiau tosios turi būti kalba pasākoma.

Pagaliaus visa žmonija tarpsta dvāsioj ir sieloj. O ta jos gīvībė bando kuo-tobūliau apsireikšti. Todėl ji susitvėrė daug kalbū. Ir tos kalbos, kartojamos ilgus āmžius, vis skaitlingesnius išvārė ūglius. Viena arba kelios kalbos nebūtū galėjusios apreikšti tos žmonijos gīvībės, kuri išlengvo atsilukštino.

Nors galima manīti, kad žmonijos sielos gīvībė ėra visur ir visumet ta pati ir ji tik ėvairiu būdu teapsireiškia, ir kad dėl tos priežasties rādosi tiek kalbū; vis dėlto pridera klausti, kām ji to privālė. Ir māžumā parimdami prie tos minties, turėsime pasakīti, jog žmonijos gīvībė ėra taip labai turtėjusi, kad kiekviena kalba tegāli to lobio tiktai dalele apreikšti. Ir vienā antrā kalbā naikindami, mes tarsi visiems āmžiams uždengiame vienā žmonijos lobiū saltinī. Todėl bet-kuriā kalbā naikinti, ėra nusi-zengimas prieš žmonijā.

Iš to vėl išeina, kad žmonių kalbos turētū nuolatai šakuoties, ir vis daugiau kalbū turētū tvirties. Tatiu mātome, kaip viena antra žūva o kita užima jū vietas. Priežastis tām lengva susekti. Nors kiekviena kalba apre-iškia ėpatingā žmonijos sielos ėpatībe ir jokia kita jos tame uzvaduotī neįstengia, tatiu gāli būti, kad tai labai menka ėra, kā ji pasāko, suliginus su tuo, kā kita ap-

reiškia. Todėl turtingesnioji kalba marina vargingesnįją. Ir kur tai dāroma su užvalda, tše atliekamas ne žmog-
žudio, bet žmonijos žudimo darbas.

Kas tã mãto, turëtũ kiek ìmanĩdamas pasistengti tã nuodẽme nukreipti. Nẽra tãm daug priemoniũ. Bet ta viena ir ìra tikrai klotinga. Kalba iðlieka gĩva prieð visas priespaudas ir visus naikinimo bandĩmus, jeigu jos žmonẽs su kiekviena savo karta apreiškia vis daugiau augðtiau-
sosios ir prakilniausosios savo sielos gĩvĩbẽs.

Tai ìra uždavinis visũ tautũ. Kuri to nepildo, tosios kalba tikrai žũva. Nẽsa tad su ja nẽra žmonijos lobis didinamas. O ðis gĩvenimas ìra vien tãm tik teleistas. Žmonija tur berods ir pareiti ì didĩ vienumã. Bet tas nepasiekamas žmonẽms vienã kalbã vartojant, bet kiekvieni tautai tiek kilant, kad pagaliaus žmoniũ sielos galẽs susitarti, kalbũ mirgẽjimo vos pajudindami. Vĩdũnas.

□ □ □ □ **Atsiminimai ir Šventinimai.** □ □ □ □

Laikams kitokiais virstant.

Kad metũ diena temsta, mumĩse daugiau negu kitadais atsiveria mãstomasis žvilgis. Ap-
linkui erdvẽj ir laike tĩli uždengti slẽpiniai. O
žmogus stovi juose, sau pats mãslẽ. Jo sãmonẽs
šviesos, jo jausmo ir žinojimo skritulĩs plẽtiasi ir
siaurinasi. Bet jo kraðtai atsiduri visumet ì ne-
permãtomas tamsĩbes.

Kur tu esi? Ar dãr gĩvas? Kaip tau sekas?
Ar negali žinios duoti apie save? Taip vienas
ir antras prataria atsimindamas tolimo bituolio,

tolimos mīlimosios. Ir jo zodiaci ģira ieškantios rankos, kurios nezinojimo tamsībēj graibo.

Pavienis zmogus gīvena īstīkrūjū sau atskirtas nuo visū kitū, kuomet jis jū negāli matīti, īšgirsti, pasiekti. Kaip koks ziburelis naktovidij ziba jo sāmone. Ir Svietia tiktai jām. Apie kitūjū sāmone jis vien težino, kad ākīs ir ausīs jām rinktus īpatīngus ženklus suteikia. Nepastebint tū ženklū, kitū zmoniū līg ir nebūtū, ar jie gīventū ar mirtū, uzgimtū ar dār neuzgimtū.

Bet ir apie save pātī, apie savo kilme ir savo āteitī, zmogus ģira tamsoj. Jam nēra galima pamanīti, nei kad jo kartā nebūta, nei kad jis visumet buves, visai taip, kaip nēra galima suprasti amžinībēs ir bekraštīnībēs pradios ir gālo. Kaip koks sāpnas prieina zmogui mintis, kad jis īš visuometio gelmiū ģira kiles. Ir klausiantiomis akimis jis zvelgia ī sunkiai kībantījī ateities uz dangā.

Zmoniū tītveika vienok neziūri nei atgal nei priekin. Jī sau gīvena ir tiek. Berods ir jiems buvo kartā laikas, kad jie stengies īš savo patiū angštumo īškilti. Buvo tai tuokart, kaip jie mīlējo. Tuomet jie pasiilgo gīventi mīlīmojo sāmonej. Ten, rodēs, laukia visos palaimos, jeib kvēpojamus būtū. Tai buvo šventinimo laikai. Bet kur jie pasiliko! Toli jie, vos pamātomi! Negrazinamai jie ģira dingē. Vienātvē laiko dabar zmogū sugriebusi.

Todėl jis laukia, kad kas-nors į jo vidų įeitų ir ten gīvibe sužadintų. Ir skausmai bei diaugsmi atskrieja ir briaujas artin. Jie ošia ir širšia kasdienio sąmonės prietemoj, kaip gniūsū-varmū spietiai žaroj. Kartais berods ir suskamba garsus rīkāvimas, kurs kaip vėjas švilpia. Arba slenka prošalī ir kantios, kaip kokios baidīklės. Bet po to vėl visa ir tili. Pritīrimai pragaišta pamiršimo naktij.

Ten žmogaus esybės užpakalij jie laukia tū, kurie naujai ateina. Ir skirsto tarp jų. Izengti į sąmone tik tie teprileidiami, kurie buvusiems ūra gentis. Ir vis angštiau ir tamsiau randasi tame užpakalij.

Tiktai kuomet-ne-kuomet sujunda tše kaip koks pasiilgimas, iškilti iš pāprotio. Ir sužadina kartais, kas senai pamiršta. Prišaukia atminimus linksmū dienū. Ir žmogus parimsta. Slaptiai spindi per jo sąjausā visai tilus šventībės švitėjimas. Tikt greit ir visai ūra pradinges. Vienātvės kalėjimas vėl uzrakina savo vartus. O nors būtū žmogui ir mielū namiškiū, vis dėlto jo viduje ūra tamsiau negu kitadais.

Kad pagaliaus dār ir justis atšimpa, kad pranešimū skaitius, kurie spįgsi į vidū, menkėja, tad žmogaus apleidimas pastoja tobūlas. Ir po viso stovi mirtis kaip nebīlė tamsa aplink žmogū. Ar tai būtū pabaiga? Ar taip tēra atsākoma į viso

âmžiaus klausimus? Žmogus, kurs iš nakties užgimes ūra, turētū vėl naktij pranīkti? Jinai tiktai turētū vīrauti? Ir visas gīvībės ir šviesos pasiilgimas tegalētū tiktai kankinti ir turētū nepatenkintas pamirti?

Kuone išrodo taip visa gīvata. Medio metâūgis sustingsta aplink jo širdi kietame skritulij. Ir zemės buvimo metai suakmenēja didiuose guoliuose. Gīvībė, kuri kartâ judėjo, tetruko tik trumpâ laikâ. Mirtis niūkso per âmžius.

Vis dëlto turētū žmogus ir jame gīvibe išvīsti. Mat, negīvībė, kuri medije ir uoloj regima, ūra laukianti, gīva jėga. Pajautia žmogus tai savo kūne ir krauje. Per metū tūkstantius ten susisunkė protėviū būdai. Taipojau ūra kiekvienas zodis, kurs tārīamas, per neapmâtomus laikus pildītas žmoniū milionū protāvimo ir pajautimo. Pagaliaus turi ir oras aplinkui būti pilnas kvâpo ir pasiilgimo visū tū, kurie kartâ kvėpuoja. Pavienis žmogus su savo sâmone ūra ištikrūjū îguldītas î šviesos ir gīvībės, î pažadū ir âpraiškū apstumâ. Ji tiktai teisrodo kaip naktis ir mirtis.

Ir ūra nuostabiū pritīrimū, kurie taiko î tikrenībe. Kaip tik sunkiai slėgia apleidimas, jau ir numânome, kaip mus kas-nors slėpinigai sveikina, kas kaip kokia tili banga liejasi iš tamsībės aplink mus î mūsū sâmone. Ir tokiu švelniū būdu, kad pranīksta, kuomet aštriai pažvelgiame.

Vis dėlto numânome, kad mums arti îra, kuri mes mîlime. Jo esîbê îra nûnai mûsû esîbêj, tarsi nebûtû jokio târpo.

Ir sielos akims pasirodo vaizdas, ið kurio spindi tas palaiminimas, kurs vadinamas meile. Diaugsmingas Sventinimas pildo Sirdî, kuri kâ-tik bijojo apleidime pragaišti. Negâli bûti kitaip: Aplinkui îra gîvîbê, kuri mus nuolat apsiautia. Tiktai kad mes akli esame ir nezinome, jog diena mums pasidâro naktimi.

Ir apie kita-kâ dâr gâlime kalbêti. Ira zinomas sâjausmo bendrumas. Sâko, kad zmonês zinojime ir iðmânîme, vâlioij ir meilêj vieno gîvenâ, kurs tîtveikâ î savo vienatumâ priimti ir tuo î bendrumâ suvesti galêjes. Jis su savo sâmone îra praðvietes tamsos bekraðtenîbe ir tarp visû, kurie tojoj kaipo silpnos liepsnelês kîšo, tokiâ Sviesos sântarve gamines, kaip auðrâ tarp zvaigzdeliû.

Berods galima tûleropu bûdu sitâ dalîkâ suprasti. Bet tiek îra neabejotina: vidaus sâmonês angðtumas îra apveikiamas; gîvîbê, kuri rûpimøj naktîj aplink mus îra, gâli bûti iðmânoma. Sâjausmo bendrumas kloja tâm galimîbe.

Ir gana dažnai gîvenimas patsai atveria zmogui tâm akis, kuomet jis jî nutveria su uzîmantia galia ir nutvertia î savo bedugnius. Tada zmo-gaus vidûje pradeda sukilti, tarsi jis naujai stotûs

iš visuometio. Ir gausîbê viso to susikaupia, kâ žmogus tiktai kuomet-nors îra patîres. Iš pamiršimo mirties atsikelia visa tikt kartais patirta palaima naujiems apsisâkîmams.

Visos prâeitîs ir visos âteitîs tad supiasi viena î kitâ. Ir toli î laikus ir bekraštînîbes skubêja âkîs ir ausîs. Visi mazîbês ir spitrumo perdoriai nukrinta. Didîsis bendrumas nujautiamas su visais jo klîksmais ir su visokiais skambêjimais, su visomis savo tamsiomis naktimis ir šviesomis dienomis. Ir sieloj girdêti giesmê tos gîvîbês, kuri niekumet nêra išsemiama arba zudoma.

Neaprâšomi îra tie šventinimai, kurie tokiû atminimû teikiami. Ir neišmânomos îra tos augštîbês, î kurias jie nuveda. Net gi žmonês, kurie jû niekumet nêra mâte, numâno juos. Ir šventia atminties šventes.

Tuomet tariami îra zodiai apie tai, kas kartâ buvo. Atsimenama išganîtojo, kurs daugelî î bendrumo diaugsmâ o kelis ir î pajautimâ gîvîbês gelmiû îra nuvedes. Ir giesmês skâmba. Visai tîliai jos judina omenî. Per tûlûjû sâjausâ sklando palaiminamas labumas ir malonumas. Ir slêpiningas pasiilgimas pradingusios kûdikio palaimos sukîla širdîje.

Vargas tikt, kad jis nêra išmânomas savo vertîbêje! Vaikams tokios šventês esantios geros. Priauges žmogus turis žiauriaja tikrenîbe rūpinties.

Ir taip vos-ne-vos pašventinimo kvâpas teglosto jojo vienâtve. Atsiminimas tebuvo tik mâzas bangeliû virpêjimas jojo sielos paviršiuje.

Žmonija praskestû toj gîvîbês sustingimo naktîj ir mirtîj, jeigu neuzeitû vêtros, kurios viso iš dugno sukeltû. Tuomet bêga kaip koks išgastis per silpnâjî gîvîbês liepsnâvimâ visû tû žmoniû milionû. Tamsîbês aplinkui sujunda. Ir iš visuometio gîlîbiû plûsta bûtenîbês.

Kas tikt kuomet žmonijoje îra buvę, stojasi naujai. Visos jos gâlios atsiskleidia baisumui ir grozîbei, šurpui ir rîkâvimui. Giesmês ûzia apie mirimâ ir gîvîbê, apie naikinimâ ir apie atsigavimâ. Baugumas ir palaima, nusiminimas ir diaugsmas virpia per viens kitâ galingame gaudime.

Visas sustingusîsis žmonijos turinîs, jos pik-tîbê ir jos labumas, tirpsta. Angštoji pavienio žmogaus vienâtvê sulûžta. Varinis pajautimas suteikia žiniâ apie milžiniškus bendrumo kaupus, kurie prieš viens kitâ didêja ir kalnais virsta. Metû tukstantiai su savo slêptu turiniu atsiveria. Pat nebîlês tolîbês pildosi prilinkimu ir nekanta.

Ir tad sukîla žmoniškumo pasiilgimas. Ir pakelia savo balsâ. Jis šaukia gîvîbês, kuri vardu taika. Ir mokina žmones jos ieškoti visû esîbês šakniû galiûnêse.

Jos nesilieka uzrauktos. Iš jû kîla nauja gîvîbês srovê. Pirma visai nepastebimai tarp viso

to nelabumo. Bet greit atzengia ir atminimai apie išgânîmâ ir apie išganîtojâ su savo prakilniais giedojimais. Jis îskâmba î pasaulio nâktî ir jos tamsiajâ âiteitî. Sventasis visû slêpiniû turinîs atsidengia. Ir skelbia artîbe tojo, kurio vardas negâli bûti suprantamas.

Su visa patamsia, visa kantia, visu rîkâvimu ir širdingumu jis îra apsâkomas. Visuometio gelmês ir augštîbês îra aplink mus ir mumîse. Rîtmetio brêškume dingsta visos nâktîs. Ir tîlûs pašventinimai artinasi slêpiningai. Jie mus veda î âiteitî, kuri malonumo kupina mums gema iš tamsios nakties.

Vds.

□ □ □ □ □ □ Kalêdû Varpai □ □ □ □ □ □

Kad praûzes metû tranksmas
ir pasaulis lîg aptiles,
bâlta drobe apsiklojes
tîli, lîg širdim pakiles —
tad per kâlnus ir per plînias,
kad klausîdamos jos snaudia,
skrenda lîg balsai stebuklû!
Titš! — Varpai Kalêdû gramzdiai gaudia.

O kad žmonês tad nurimsta,
kad jû rūpesniai nutîla
ir skaidri širdis pastojus

pasišventimu pakila —
tad iš Dievo ir zvaigzdijos
tām, kurs klausosi nurimes,
gieda pats augštībēs angels:
Viešpats irgi tau ģra uzgimes!

Gīvas diaugsmas tad rīkauja.
Ir todēl pasaulis snaudia,
jeib zmoniū širdīj giedotū,
kad varpai Kalēdū gramzdiai gaudia.

(19. 12. 1909.)

Vds.

□□□□□ Miegas ir gīvenimas. □□□□□ Regējimas.

Gīvenims uzeina ant zmogaus visai slaptiai. Kuomet jī numanīt jis jau īstengia, tasai ģra jau ir pāprotiu pastojēs. Tada zmogui īšrodo, kaip kad tik vien tas īstīkrūjū tebūtū, kas erdvēje daigtais pasirodo o kas laiku īšlengvo stojasi.

Sitos kaip tik īstartos mintīs turētū būtī vartojamos zmogui ir jo pasielgimui, jo sāntikiui su šiuo āmzju suprasti. Tolimesnis pavienio zmogaus atsilukštinims vienok ģra sau īpatingas. Didesniojo skaitiaus zmonēs īšlengvo vis tvirtiau ģauga ī nustatītus erdvēs ir laiko padangiū kraštus. Ir īsileidimā ī nuolat daugiau siaurējantiū padavimū pāprotius ir supratimus, sāvokas ir veikimus tūli vadina protinimu, kilimu, pazanga.

Īstīkrūjū tuo tēra dvāsios zvilgio kraštai daugiau uzkālti ir patvirtinti. Ir tokiu būdu auklētiems ir lāvintiems zmonēms īšrodo, kaip kad gīvenimo visata būtū īsīausta vien ī tā, kas ģra mātoma, kas regimai nusīduoda.

Tiktai pasiilgimas iškilti iš justių pasaulio, iš siaurumo ribų padaro žmogaus kilimą kitokių. To pasiilgimo prasmė yra pasistengimas pasiekti bekraštenybę, prie savęs priglausti tarsi visumą, ją savo siela apglobti.

Tuo keliu eina iš pat senovės visi išmintingieji ir regėtojai. Jų kilimas yra faugimas į bekraštenybę, į visą aprėpanti išmānīmā, labumā ir grožę. Ir jis prasideda su atspėjimu žmogaus gīvatos māslių. Palaimintas yra, kuriām nestoksta tām vedėjo. Bet visumet pasilieka teisingas senasis žodis: „Kuomet mokinis yra prisiruošęs, mokitojas ir tše.

Patirė tai ir tasai, iš kurio regėjimo šitas žinojimas pareina. Vadšime jį Vidvīdu. Jis gīvas buvo vienu pasiilgimu. O pasiilgo su pilnu žinojimu tarnauti gīvībei, tai yra visumos atsilukštīnimui. Ir už tai atėjo mokitojas pas jį. Ir pradėjo jį mokinti.

Jo pamokinimas berods nebuvo labai žīmus. Jis tebuvo tiktai trumpas patarimas. Ir buvo duodamas žodiu: "Žiūrėki!" Tām galingas pastoti turėjo Vidvīdas pats rūpinties. Reikalinga tām širdies skaistībė, savės pamiršimas, nuolatinis pasirūzimas tarnībai ir ištvėrmė.

Taip tai Vidvīdas buvo vadiojamas savo mokitojo. Juodu skrido palei erdvės bei laiko ir neerdvės ir nelaiko ribā. Ir aiškiai plėtėsi Vidvīdo akīse gīvībės laukai. Bet pirma jām buvo sākoma žiūrėti į žmones. Ir jis žiūrėjo.

Žmonės yra didiame gīvenimo skritulij kaip kokios māzos šviesios kibirkštėlės, gāl ir kaip kokie maži skrituleliai. Kiekvienas gīvena būdamas sau pasaulėlis. Bet tieji yra tatiiau sumegzti su viens kitu.

Labai iduomūs yra vīrai ir moteros su savo gīvībe. Moteros nori vīriausiai iš vidaus srītių per save leisti stoties naujiems gīvībės skrituliams. Vīrai vėl triūsia,

kad savo skritulelį padarītū gerai apribuotu pasauliu arba jį tiek išplėstū, jog juo užimtū visumā.

Visi šitie skrituliai pasieka viens kitą ir susipina. O tatiiau pagaliaus katras tik jautiasī vienas ir tamsus savo nuliūdime, būk esās apleistas. Ir kuomet jis savo nerimastijē bando išėiti iš savo vienātvės ir pasiekti kitū skrituliū, jis paskesta tik didesniame drumstume. Išrodo, kaip kad tām jėgos niktū su kiekvienu pasistengimu.

Vidvīdas jautē šitā tū žmoniū skausmā. Ir norėjo gelbėti. "O kaip tu gelbėtai?" klausē jo jo mokītojas. Ir jis nežinoio, kā atsākūs. "Jie nėra gelbami. Jie turi gīventi ir patirti! Tik žiūrėki!"

Ir Vidvīdas žvelgē. Ištikrūjū! Kiekvienas žmogus sau kuria savo pasaulį. Ir kuria savo vienātvę kaip ir bendrumā su kitais. Tilus ir ramus buvo kiekvieno sąmonės šviesos skritulis. Ir ī jį jis stātē visokius dalīkus. Nuolatai jis viliojo ī jį naujas jėgas ir naujas formas. Tos veikē ir grūmēsi. Jos jungēsi ir skīrēsi āmžiname keisme.

Nebuvo tše patvermės. Žmogus vargo, pats bandīdamas jungti ir skirti. Bet jo sąmonē buvo neveikiamasis tīlusis viso to gīvenimo dugnas. Ji visā užleido ant savės ir tīlėjo, bejėgē ir be pasistengimo, be drasos, ir liūdnumo apniaukta. Nors kaupēse pilnībē, vis dėlto liko jai vienātvē.

Iš to pradėjo tad žmonės vienas kito kuo-godiau ieškoti. Jie panorėjo vienas kitā turėti kaip kokį turtā. O tatiiau tai jiems nesisekē. Kuo-daugiau jie viens kito geidē, tuo-daugiau jie jautēsī vienais. Ipatiai, kur geismas stūmē vīriškā ir moteriškā žmogū prieš viens antrā. Begalinis kartais buvo tūjū pasiilgimas vienas antrā turėti, ir bedugninis buvo tad ir jū apleidimas ir jū skausmas.

"Kodėl jie tik taip įbreda ī tokī didī skausmā?" klausē Vidvīdas. Ir jo mokītojas atsākē: "Jie dār nėra

gívi!" — "Ar negalétiau jû gívbê zádinti?" — "Ne, jie turi pasiilgt gívbês!" — "Bet tai jie tik dâro," priminë Vidvîdas. — "Jie vis nori gívbês gauti. O nêra tai galima. Jie pâtis turi gívbê savo esibêje. Ir todêl jie turi pasiilgti gívbês teikti." — "Kaip tai?" klausê Vidvîdas. Ir jo mokítójas sâkê: "Žiûrêki!"

Ir juodu skrido per miestâ ir per laukus. Buvo vâkaras. Išlengvo išgeso ziburiai trobose. Žmonês zengê î savo pâilsio vietas. Vidvîdas palengva kilo savo mokítójo vedamas per apleistâsias dârbâvietes. Kartotinai mokítójas jâm liepê žiûrêti.

Ištikrûjû buvo tše visokiû nuostabumû. Visi žmogaus dienos darbai išveizêjo labai îpatingi. Tarsi bûtû sriaunus vanduo akies mirksniui sustingês. Bet judêjimo jêgos dâr nebuvo dingusios. Stovêjo tše mašinos, ten îrankiai: ugnis šiŝon miegojo pelenuose, ten zibêjo vanduo. Visur tikras laukimas, kad bûtû liepiama ūzti pirmîn.

O skaitliâvimo, mâstimo ir išrokâvimo darbâvietêse! Koks tše îpatingumas! Tos skaitlinês, raidês, tie zodiai ir sakiniai, pieŝimai ir ketinimai susitvenkê, jeib kuogreítiau galêtû birti ir sklîsti tolîn, platîn.

Kodêl jie tik taip pastîre îra? Be abejonês, kad ŝviesa jiems pradingo ir tamsa jû jêgas sukrekino. Kuomet ŝviesa juos vêl aplies, jos vêl ir pasileis. Toks îra gívenimas erdvês ir laiko padangês kraštû skritulîje.

"Tu mane laikai atstu nuo žmoniû," sâko Vidvîdas. "Kaip galétiau juos pažinti?" Mokítójas sâkê: "Gívenimas susideda iš nesuskaitomû paliginimû. Tik eikŝ ir žiûrêk!" Ir jie skrido visai slankiai ir slêpingai pro ŝalî miegantiûjû.

Kaip visai kitoks buvo dabar tûjû gívenimas negu pirma! Tše gulêjo kûnai! Gívbês jêgos plâstê tolîn per

jū indus-gėslas. Nors ir ramiau, vis dėlto nebuvo tikrosios žmogaus gyvibės juose. Jojo sąmonė nešvietė.

Ir Vidvėdo žvilgis išbedė į tai, kas anapus justiū pasaulio ribos plėtėsi. Tėe mātėsi ištikrųjū pilni skrituliai banguojantiū jėgū. Mokėtojas pravedė Vidvėdā pro įpa-tingus žmones.

Priėjo jie prie pasileidėlės. Aiškiai rodėsi jiems-dviem jos širdies, jos sąjausos gyvenimas. Buvo tai mązas pasaulis skaudaus virpėjimo. Vis išnaujo sukilo spriaudimas ir kamša. Tamsūs šešėliai varžėsi su viens kitu. Gili apgaila buvo jų esībė. Ir ji apsireiškė iš miegantiosios kaip skausmingas dejavimas.

"Toji tur būt visiškai sutrėškiamā jos apgailos?" klausė Vidvėdas. Ir mokėtojas atsākė: "Ji nezino, kad nēra gana tik suprasti savo paklaidū. Reikia sąjausā, reikia širdi valėti ir pasistengti švariai gyventi."

Ir jis visai arti prie jos priėjo. Tuojau ir dingo anū jėgū žaismo tamsuma. Nusileido ant jų rami šviesa, ir jos dār supėsi, kol neprasisklaidė. "Dabar ji iš apgailos atbus švaresniām gyvenimui," sākė pamažu nueidamas mokėtojas.

Jie praėjo pro kitus. Visai nustebo Vidvėdas išvėdes viename skritulij tikrajā verpetā margū eiliū. Iš pradios jis nieko negalėjo apie tai nujėgti. Tad pamātė, kad tos eilės susidėjo iš piningū, kurie į to skritulio vidurį iš visū pusiū supės ir vėl nuo jo tolinos. O kas kartā, kad jie nuo to vidurio dingo, miegantiām kūnui lėg padārė kantiū. Tėe gulėjo godius. Todėl jis lėg nagais graibė, kad neleistū piningams nuo jo tolinties.

Suodu skrido pro jį šalin. Ir jokia šviesos brėška nepasieko to skritulio. Jo nesāmoningas judėjimas audė toliau savo būdu.

Ir juodu priėjo lovā ligonbutyje. Tėe gulėjo mirštamai sužeistas kareivis. Jo kūnas buvo be gālo silpnas, bet

degė karštije. Vienok jo sąjausos skritulīs anapus regi-
mojo pasaulio buvo pilnas spėkū. Tše supėsi įvairi
godūs ir geismingi pavidalai. Ir jie sukėlė visokius zodius,
kurie Sokdami nuo sausūjų lūpū priminė gašlumo mer-
ginas, puotāvimā ir pasileidimā.

O kažin, iš kur atsklido nuostabios bangos nešamos
šviesos ir malonumo. Mokitojas vedė Vidvīdā palei jas
tolin. Ir jie priėjo jaunā, pilnā grožės, bet skausmo
zudomā moterā. Ji miegojo traukinio vezime. Ir jos
sąjausos skritulīs virpėjo rūpesniais ir baime dėl jos paties,
to kareivio ten ligonbutije.

Mokitojas visai arti jos priėjo. Ir raminanti šviesa
skrido per jos jėgū skritulī. Jos krūtinė atsidūsė lig
atsigaudama. "Jis mirs," sākė mokitojas. "Jis jos ne-
buvo vertas. Vienok jis iš jos dār paprašīs, kad ji, jām
mirus, nebeištektūtū."

Vėl jie žiūrėjo į kitus slėptus skritulius, kuriuose
žmonės paprastai dienomis veikia. Vėl buvo jie mirš-
tantiū kareiviū skrituliai. Judėjo ir kaitėsi tše nuostabūs
liūkėjimai apie tėvīnės āteitį ir skaudėjimai. Bet išrodė,
tarsi būtū kūnui uždrausta dejuoti ir dūsauti. Ir mokī-
tojas žengė prošālī.

"Kodėl tu jų nelaimini?" klausė Vidvīdas. "Jie
kentia." — "Titš, kūdiki, atsākė mokitojas. Tše renkasi
didiosios jėgos naujām gyvenimui. Jie laimina pātis save."

Ir jie sklandė toliau palei srītis žmoniū nūdimo,
garbės troškimo ir užvaldos alkimo. Visur suplaukė
jėgū ir kaupėsi slėgiantioj pilnībėj.

Vėl pamānė Vidvīdas mokītojo klausiti, kaip tasai jį
vesdamas su savim ir sākė: "Jie to turi tiek pritirti, kol
nebus jiems užtektinai."

Ir jie priėjo vargšus ir apleistuosius. Kaip tše kam-
šies rūpesniai ir nerimastis! Ir-gi pavīdas, nesupratimas,

piktâmintis maišësi tarp jû. Tikra nešvarumo jëgû srovë sukosi tše, o tatiâu sušaukë pãgailã.

Mokîtojas ëjo arti pro šãlî. Ir visi rûpesniai ir nusi-minimai, visi blogumai ir tamsumai prasiblaivë ir palaimos dienos reginiai nušvietë net veidus. Šipsojimai nors bailiai slido per juos.

Tad juodu atsigrëžë prieš naujà, kitã skritulî. Buvo tai pasaulis, î kurî iš visû šaliû brovësi baisûs pavidalai. Iš jû mirgëjo jëgos blogiems veikimams, zudîmui ir plësimui, viliams ir apgavimams. Ir jos susidëjo nuolatai naujiems ketinimams. Žemîn, kûnan slinko šešëliai. Ir miegantiûjû âkis merkësi su tikojantiu pasalumu. Lûpos susitiaupë keiksmui ir kumstës tarsi laikë apgniauzusios ginklã.

Mokîtojas priëjo visai arti. Ir dangiška šviesa liejosi î piktenibiû skritulî. Tuojau ir nurimo tirštasis jo sûkuris. Tikra ramibë ir taika nusileido ant miegantiûjû veidû.

"Kodël taip?" klausë nustebes mokinis. — "Ar nematai, kad tasai didiausiosios pagailos privãlo?" atsãkë tîliai mokîtojas. "O ne vien tiktai jis. Ir-gi tiejie, kurie gãli paklusti jojo piktumui."

Abu zengë tîliai tolîn. Ir priëjo mokslininko gîvenimo dirvã. Visokie tše klausimai, uždaviniai ir atsiliepimai susravëjo. Nuolatai atûžë naujos jëgos ir pasidãrë naujos išvados. Ir kas kartã nušvito miegantiojo veidas.

Vël juodu stovëjo prie kito skritulio. Pavidalai, iš kuriû spindëjo labdarîbës jëgos, lengvai sklandë artîn, lîg kažin-ko nešami ir palaiminimu nešini. Nuolatai stojosi nauji susipînimai ir švietë gaisriomis spalvomis. "Tai îra lãbdario miegas. Lai jãm teks išminties!" Taip tãrë mokîtojas. Ir žîmi šviesa nušvietë miegantiojo žmoniû milëtojo skritulî.

Toln kildami praleido juodu neaiškaus būdo skritulius. Buvo tiejie abejotino dievotumo žmoniu ir tokiu, kurie galėjo kitiems išakimū duoti. Mokitojas paliko jų nepasiekęs. "Lai jie patiria savo būdā!"

Ir taip juodu traukė per miego sritis. Visur pānašūs reginiai. I tuos skritulius, kuriuose dienomis žmonės veikė ir gīveno, sravėjo tarsi traukiamos naujos jėgos, kurios prilgo esantioms, ir susitvenkė. Net visā kūnā jos persunkė.

Ir tad aušo rītas. Visai palengva grīžo žmoniū gīvibė ir pildė pavienius jų gīvenimo skritulius. Kiekvienas žmogus numānė dabar, kas tame skritulij nusi-dāvus buvo, jām miegant. Pasirodė, kad miegas buvo kaupės, ko žmogus geidāvo arba ko baugsties, o išdiline, kuo nebsirūpino.

Žmonės pabudo. Jū sāmonės šviesa pildė vėl jų pritirimo orā. Ir ta šviesa likosi kaip lig tol kuone visuose tili ir rami. Tiktai iš pradios virpėjo per kiekvieno pasauli kaip koks pasirizimas. Griztamoji žmogaus gīvibė buvo ji tarsi atsinešusi. Tas pasirizimas, tas ketinimas buvo lig koks āmzino jaunumo spindulīs. Ir todėl puošė kiekvieno pabudusiojo veidā rausvasis liūkėjimas. Tiktai jų vos kelintas žinojo tikrai, ko jis liūkėjo.

Bet greitai tas turinīs, kurs žmogui miegant širdije susikaupės buvo, pagāvo jį ir vedė su savim. Ir tuojuo pradingo groze apsākantioji pargrizusios gīvibės jėga.

"Koks reiškus tik ir ĩra miegas!" sākė mokinīs. "Nebūčiau to mānes!" — "Jeigu žmonės tai žinotū, jie daugiau rūpintūs geru oru kūnui ir švariomis jėgomis sājaisai, širdiai. Tše kas vākarā apsivaliti ir pasišventinti, ĩra kiekvienām reikalinga. Tik jie to nemāto. Per labai ĩra jų numānimas supainiotas jų pasaulije." Taip

tarė mokıtojas. Ir Vidvıdas sáakė létai: "Todėl Tu prazengi pro . . ."

Jis neištarė, ko pasakıti norėjes. Mokıtojas zengė prošáli su iškilmingumu savo veide. Tada ilgai abu tılejo. Pagaliaus mokinıs vėl pratarė. Miegá pazines norėjo jis dabar ir pátiá gıvıbe regėti. Bet mokıtojas buvo paėjes. Vidvıdas turėjo savo skritulij darboties.

Náktiai naujai prieinant, ir ziburiams trobose gestant, kad miegas vėl galėjo austi savo skrituliuose, mokıtojas pasivadino pasiilgusijı vıruká. "Šventıkis!" sáakė jis jám. Ir mokinıs kreipė savo širdı augštın, ir jo siela kilo topi, kurs ĩra patsai šventıbė ir augštıbė. I jo meile jis guldė save, savo váliá jám aukodamas.

Ir pasidárė tılu. Uz jo pradingo pasaulis su visu gıvenimu. Ir mokinıs pakilo per miego sritis. Jis sekė paskui savo mokıtojá. Ir nustebo. Pirm jo kilo ĩ melsvas gelmes žmonės, kilo jų gıvıbė, ir toli uz jų pasiliko, kas buvo buves jų mástımas ir veikimas.

Sustojo abu. Amžinıbė kvėpuojo aplink juodu. Vidvıdas mátė prieš save nususkaitomáją žmonių daugıbe. Visi jie, prasidedant nuo pasileidėlės ir pasibaigiant su dievotoju ir žmonių mılėtoju, jie ilsėjos amžinıbės ore. Jų gıvıbė jame plastojo. Tiktai ne lígiu budrumu. Tarsi apibarstıtas gražiais safrais, taip gıvıbės bedugnio dangus spindėjo.

Mokinıs užmerkė akis. Tos gıvıbės pilnıbės aprėpti negalėjo jo sámonė. Perdaug buvo, kas jám apsireiškė.

Mokıtojas jı tvirtai laikė uz rankos. Ir abu ilgai stovėjo paskendusiu maldoj. Tad juodu grıžo su didiaja žmonių banga atgal ĩ kúno gıvenimá. Žingsnis po žingsnio klimpo kiti ĩ gilesnı pamiršimá, kol nepabudo papras-tame nesızinojime. Bet jiedviem pasiliko pilnas aiškumas.

"Mokîtoje, sakîk nors vienâ žodelî apie visa, kâ regėjau! Sakîki, malonusis!" Taip prašinėjo Vidvîdas.

Ir mokîtojas târê: "Gîvîbê îra meilê. Anoj gîvâtos gelmêj, kuriâ visiškai regêti tu dâr neîstengei, kiekvienas kvêpuoja šitâ gîvîbe. Todêl jis grîšta atgal palaimingesnis î justîû srîtî. Tik labai greitai jie malonumo kvâpui leidia pradingti îš savo esîbês. Todêl jie ir îra taip labai apleisti. Kurs jî vienok palaiko ir nuolatai jâm veikti leidia, tas gîvas îra ir palaimina pasaulî. Todêl gîvenki malonumu!"

Vds.

□ □ □ □ □ □ □ □ **Gaisrioji pîlis.** □ □ □ □ □ □ □ □

Apîsakelê îš sapnû srities.

Pazinau kartâ îpatingâ žmogû. Jo veidas reiškê, kad jis turi bût regêjes gîvenimo slêpinius. Akîs žvelgê tolîbên, o jo ranka rêmêsi lazda, kuri tarsi buvo parnešta îš kito pasaulio.

Draugavau ilgai su juo. Negreit jis manimi pasitikêjo. Bet îslengvo sužinojau visâ jo âmziû. Trumpai atkar-tojus, jis Ŗtai kâ mân apsâkê.

Buvau dâr kûdikis, kaip jau jautiau širdîj anâ didîjî pasiilgimâ, kurs mano palaimâ ir nepalaimâ gamino. Maniau kartâ galêsiâs statîti sau pîlî su spindintiais rû-mais. Buvau suprâtes, bûk turîs kiekvienas žmogus înešti î šî gîvenimâ ko-nors, kas nušviestû tâjî gražiau negu saulês spindêjimas. O maniau, tai darîsiâs statî-damas gaisriâ pîlî.

Tik nezinojau kuo, kaip ir kur pradêti. Bet aŖ ne-atsisakiau nuo savo pasiilgimo. Ir taip îš lengvo priaugau. Dâznai vaikŖtiodavau po laukus ir žvelgdavau î giriâ, kuri prie padângiû skritulio matîti buvo. Jî mân îšrodê taipjau nuostabi kaip koks buvo mân mano pasiilgimas.

Kazi-kokie sântikiai abu rišo su viens antru. Slėpinga tamsa apgobė girią apatij iš visų šalių. Todėl nedrisau žengti artin.

Tai kartą matau ateina tiesiog mane pasitikti augštas žmogus. Senū-senū amžių jis buvo sveikintas. Bėre jie jām buvo žilumā ant galvos. Bet jo akis spindėjo kaip saulė. Ir rankoje jis nešėsi lāzdā, kuri buvo papildita lig pasaulio galibe.

Ir mane sutikes, jis sustojo ir žvelgė į mane ilgā laikā, ar tai mane palaimindamas ar apgailėdamas ir tārė pagaliaus: "Eikš! Nuvesiu tave, kur tavo pasiilgimas taves šaukia." Nustebes žengiau šale jo ir nieko nesakiau. Ejova girion, bet jos nepriėjova. Ant kalvos prieš giriā sustojova prie augštos uolos ir žvelgėva. Tad jis sākė: "Taip, tše ištikrūjū tau vieta."

"Tše aš galėčiau savo pilį statiti?" paklausiau jo nusi-gandes. Atsākė: "Tše pilis senai jau stātoma!" Žvel-giau girion akiliau, ar neišvīstiau pilies spindint pro medius. Nieko nepamatiau. Bet pastebėjau, jog tie mediai augo iš kazi-kokiū gilibiū ir jų viršūnės įpatingu būdu tiesėsi dangun.

Nuostabu mām buvo neapsākamai. Lāpai nejudėjo, nešlamėjo mediai. Ir jokio kvāpo nenumaniau. "Ar aš apkerėtas ar ta giriā?" paklausiau pradrīsės savo vadovo. Nieko neatsākė. Pažvelgiau. Jo nebebuvo. Ieškojo jo mano akis, bet niekur nerādo. Tik štai, jautiu kazi-kā šale savės. Matau, nuostaboji jo lazda tše mām palikta. Nutvėriau ją, ir tuoj numaniau įpatingā dvāsiā mane gaivinant.

Pasirūžau eiti tiesiog į giriā. Bet kaip tik māžumā artin žengiau, ją ir pradėjo apniaukti rūkai. Kilo-kilo tiejie iš gilibiū. Sustojau: Kas tai? — Tai šen ir ten sušvito, tarsi kazi-kur kokia saulė tekētū. Įpatingas tai

reginīs, nors visai neaiškus. Bet netrukus, štai tše, kur pirma buvau giriâ mâtes, stovėjo — pilis su spindintiais rûmais ir bogštais, kaip ir savo sapnuose jos niekumet nebuvau regêjes.

"Mano pasiilgimo pilis!" sušukau. Tokiâ sau buvau tiliai mânės statiti. O nedrįsau jos taip sau įsivaizdinti. Dabar ji net jau statita. Mano pilis nebereikalauja mano dârbo!

Sunkus nusiminimas užgulê ant manes ir aptemdê mân akis. Kaip vël atsigavau, buvo mavo pilis pradingusi. Vël plaukê rûkai. Ir iš jû iš lengvo naujai aiškėjo toji nuostabi giria su savo senais, augštais mediais. Tik jau visiškai nebebuvo ta pati. Aiškiai girdėjau mediû šlamėjimą. Ošê visa giria slêpiningu būdu. Tarsi viliotû, šauktû mane zengti artin.

Tiktai kaip tše kilus per tâ bedugnî! Vaikštiojau palei jî ilgai, kol ne nuvarges atsisêdau ant akmens ir ĩmigau savo lazdele rankose laikidamas. Tad rodês iš lengvo pabudau. Buvo šviesu. Saulê šipsojos prie dangaus. O kur senoji giria buvo kerėjusi, tše matiau tarsi atidengtâ didios minios širdies bei sielos gîvibe.

Neapsâkomas tai buvo judėjimas. Nesuskaitomos kraujo srovelês apveikdamos kazi-kokius kludimus plûdo tolin. Visokie jausmai, liûkimai bangâvo. Ivairios mintis švitėjo, dingo ir naujai suspindėjo. Svelnus kvâpas sklido ĩ visas šalis o su jais skrido, tarsi mazi tarnukai, kalbos garseliai ir nešê su savim žmoniû išmânimo, noro ir jausmû galias. Bîrėjo visur kibirkštelês. Ir iš jû spįgsojo žmoniškumas.

Pašokau iš savo vietos, spausdamas savo lazdele prie savės. Ir staigu jautiau savo sieloj liepsnâ užsi-degant. Ji buvo tikrasis, gîvas diaugsmas.

Ištiesiau rankas. Bûtiau lêkt norêjes. Ten tame gîvume, kurį regėjau, ten ir aš norėjau gîventi. Tše

norėjau būti gīva šviesos galiū versmė, jeib dār didētū ta gīvībė. Žengiau artīn tardamas: Tau, tau tarnausiu, gīvībė!

Staigu sukliko baisus juoksmas šale manes. Ištikrūjū, kaip kilsiu per tã bedugnī! Dabar jī vėl tepastebėjau ir nusigandau. Būčiau i jī nukrites. Ir suklypau. Mintis pradėjo mãn lakioti, kad nebežinojau, kas su manim nusiduoda.

Ir išgirdau rūstos kalbos žodius: "Kã tu tše sapnuoji? Tu ieškai gīvībės, kur tēra tikt šmėklū. Eik ir dirbki, kur mes tave pastatšime!" Ir vos susipratau, kaip drūtū kumstiū buvau stumiamas i baudiavã.

Ilgai vargau - vargau. Nieko nebejautiau, kaip tikt vienã vargã. Savo lazdelės nebuvo tekes. Nežinojau, kur jī dingusi. Ir silpnu jautiaus neapsãkomai. Kankino mane gīvenimo tuštumas.

Ir štai vėl pratarė mano pasiilgimas. Pirma visai tiliiai. Iš lengvo garsėjo. Pagaliaus skaudiai šaukė manes. Bet nematiau, kaip ištrūkus iš tos vergovės.

Tai kazi-kaip saulė prašvito. Ir aš pradėjau bėgti saulės nušvietiamu takeliu. Tur būt koks-nors spindulėlis buvo mane pagãves ir vedė be sustojimo. Kartais ir pasilpau, kad ir akis apmargo. Bet atsimindamas nuostabiosios pilies vėl atsigavau.

Ir naujai priėjau tã vietã, kur bingėjo givumas. Tše buvo šviesos ir kvapū, varsū ir jėgū. Nustebes žiūrėjau. Tikrai buvau apkerėtas. Jau kuone maniau apžavėtas. Bet jautiaus judus, sveikas, nesustingęs. Jautiau vėl priėjes savo pasiilgimo vietã. Ir maniau dariti dabar tikrãjį savo dãrbã.

Bet vergovės pãprotio nebuvo dār pametės. Neliepiamas nežinojau ko veikti. Vergas šiaip ir juda dār vãromas nekantos, keršto, troškimo. Bet viso to nebuvo manije. Ir stovėjau nieko nedarĩdamas. Tai nutvėrė

mane iš naujo mano pasiilgimas. Jautiau līg prisegtū māt sparnus. Ir staigu nukėlė jis mane į pātī regimojo gīvumo vidurī. Sujudo jis visas, ir suskambėjo visos jo šalis.

O aš stovėjau tše ir patīriau pirmajī kartā gīvajī dārbā. Visa senovė laimino mano širdī, jaunovė mojo māt spindintiu vainiku, o visos žmonijos gālios spindėjo iš mano sielos. Neapsākomas diaugsmas liejosi per mano esībe, ir jo ātgarsis aldėjo arti ir tolibėse.

Tai netikėtai užgriuvo ant manes nauja sunkenībė. Žvalgiaus ir išvīdau, kaip sustingęs buvo visas gīvumas aplinkui. Vietose šmėkšojo mirtis. Svetimi veidai išnērė iš minios. Ir kaip kokie plėšikai pradėjo jie draskīti, kas gīva ir vilktī į visas šalis buvusiosios grozībės dalīkus.

Nusigandau. Nesupratau viso to. Ir nežinau, kaip atsitiko, kad vėl kažki-kur atsiradau. Buvau vienū-vienas, visū apleistas. Ir labai nuliūdau. Sėdėjau ant didio akmens prie platios upės. Ir svarstiau, kā visa-tai reikštū. Bet niekaip māt tai nepaaiškėjo. Ir nuvarges išnūđau.

Staigu sukilo baisūs rėksmai. Atplėšiau akis ir mat, vėl giria. O ji apsupta iš visū šaliū įpatingū pavidalū. Virto jie į tāt giriā, kirto jā ir vilko medius į visas šalis. Ir greit jau ir nebebuvo tai giria, bet gīvenamas krāštas. O tše švietė raudoni gaisrai ir kilo juodi dūmai; tranksmi griovė, sukliko šauksmai; verksmai ir keiksmi sieko dangaus. Visū baisumū mišinīs virtė virė tše, kur buvau mātes žaliuojantiā giriā, kur buvau regėjes kero pilī. O vis daugiau atūžė ir atslinko anū baisiū pavidalū. Tai ir maniau, jog tai žmonės, tai vėl išrodė, līg būtū plėšrūs gīvėdai, ir vėl išveizėjo, jog tai tik baugiū sapnū reginiai.

Užmerkiau akis, jeib nieko nebematīčiau. Bet nuolatai girdėjau kirtimo ir tranksmū garsā. Tik negirdėjau nei vaitojant, nei dejuojant. Vien dundėjo ir bildėjo nesuskaitomos mašinos. Atvėriau vėl akis.

Baugu, k  dabar i v dau. Naujas v l regin s. R kai plauk  aplink aug stos pilies griuvėsius, tarp kurių rau-donos liepsnos bl sk si. Nuo m r  ir bog st  varv jo g vas kraujas. Ir iš jo kilo merd jimo garai aug st n dangun, tarsi kokio mir stantio žmogaus  d sis.

‐Taip  va mano pilis!‐ Apliejo mane v l neap-s komas skausmas. Pakilau ir vaik stiojau, jeib gal tiau kreipti  vilg  šalin   kit  son . Tatiau vis iš naujo turėjau grezti akis ten, kur n ko tat, k  m n buvo kart  rod s mano pasiilgimas.

Tai sugriuvo su didiu garsu paskutini mūrai, ir dūmai apdeng  vis  kr st . Sustojau ir žiūrėjau   d m  tir -tum . Kaip t se mai esi, vir . Laikas slinko. Ir sušvito gilib se. Išlengvo prask do dūmai. Atsir do pilka  viesa. Ir i gastinga buvo, ką dabar regėjau. Matiau v l savo pil . Bet jos  ulai ir bog tai, jos mūrai ir vartai buvo sustat ti i  plik   moni  griauti . Ir sukilo aplink m rus ir bog stus kaukti vėjas. Mirties gaida nu aip  g vibe.

Nudelbiau akis. Nieko nebenor jau mat ti. Tai nu-tv r  mane švelni ranka ir lengvai ved  art n prie tos nelaimės vietos. Pri jau arti prie t  gil bi . Nepak les akių pamatiau, kaip iš jų kilo  patingas kv pas. Ir pra-dėjo visa t se apatioj apsikloti nauja g vibe, nors anie gele ini sutvėrimai kirto   j . Bet vis d r nebuvo balso, ir nebuvo jokios skundos ir kalbos.

Pradr ses  uktel jau. Ir išlengvo atsiliepė toli-toli gramzds balsas, lig po žeme, lig bedugniuose. Ir ai skus gaivestio kv pas i  ka i-kur p t  m n   veid . Ejau, jeib j  pilniau pajaustiau.

Ilgai keliavau ir pamiršau vis , k  buvau reg jes, vien sekdamas prieit  t k . Bet pagaliaus juo nei nebezengiau. T kas pats mane tarsi ne   per laukus ir miestus. Ir matiau visur  moni . Matiau juos vargstant savo dirvo-

nuose. Bet laikui priėjus, vaisiams valėti, atėjo svetimi ir, visa jiems paėmę, sukrėtė į krūvą ir leido žūti.

Iniršo žmonės ir sukilo. Bet nebandė prabaidyti savo kankintojų. Tiejie jiems uždėjo dargi vergų kauke ant veido. Ir kaip tiktai kur-nors praeis vienas tų kankintojų, žmonės turėjo atsistoti ir nusilenkti prieš juos; susitikdami su jais, turėjo eiti iš kelio, turėjo pasakėti prieš juos gero liūkimo žodius, o paklausti apie kankintojus, turėjo juos pavadinti pasaulio geradariais.

Žvelgdamas su didiu širdies skausmu į kentiantius žmones, pastebėjau, kad lig kokie rūkai kilo iš žemės po jų kojomis. Ir iš tų rūkų zaibavo gėvos pagiezos liepsnos. Ir žmonės rengies statyti pagiežai didius paminklų. Toliau tie žmonės kas dieną daugiau silpnėjo. Kiek sukilo jų pagieža, tiek jų gėvibė niko.

Ir pradėjau kalbinti žmones, žądinau jų gėvibe. Bet jie atsiliepė man kartiais žodiais ir nekantriais pasiskundimais. Ir baigė ilgais-ilgais dejavimais.

Nezinojau ką bepasakėti. Žvelgčiau į kentiantuosius ir į jų kankintojus. Apėmė mane didė pagaila. Ir tariau į vargstantuosius: "Jūs skundiaties savo vargais, o mat, jūsų kankintojai yra daug vargingesni už jus. Išrodo jie kaip žmonės, o nėra jie tėke žmogaus širdies, ir pranikusi jiems yra žmogaus išmintis. Paziūrėkite į juos! Viso gyvenimo nelaimės griūva ant jų."

Taip kalbėjau. Žmonės išgirde paskutinius mano žodius, sukilo ir baisiai suriko ant manes. Būk aš esęs tikrasis piktadaris, juos pašiepiąs jų nelaimėj. Bandiau aiškinti tikrąją savo kalbos prasmę. Bet jie nesiklausė manes. Ir nieko nenuveikes turėjau traukties. Dār laukiau geresnės progos pašalij, bet nesulaukiau. Ir tie žmonės pradėjo savo pagiežą išlieti ant savo kankintojų.

Toli-toli nuėjes sustojau, ir sau gıvenau pamirėdamas žmonių vargus ir rūpesnius. Bet vis išnaujo pasveikino mane kartą pažintoji pagaila. Tik dabar ji rągino mane rūpinties prispaustaisais. Ir aš grįžau.

Neradau jų. Tad iš tolo pažinau žinomąją griautių pilį. Artin priėjau. Dār švilpė ana mirties gaida. Bet kur tikt buvo platesnė vieta, tše stovėjo įpatingi paminklai. Kaži-kā tie reiškia? pamaniau. Ir tuoju supratau. Buvo tai aukurai. Aplink juos rinkosi givi žmonės. Ir jie liejo iš žimios grožės taurių kaži-kokį skaidrų šlapumą. Tad ir supratau žmones kas kartą liedamus garsiai tariant: "Lai nuplaus mūsų pagailos ašaras mūsų kankintojams jų nuodėmes!"

Sušvito neapsąkomas diaugšmas mano sieloj. Butiau norėjes rikauti, būtiau norėjes žmones laiminti augštībės palaiminimu. Bet kā aš vargas ištaisisiu! Nurimau ir žvelgiau pilin. Vėl naujas tše nuostabumas. Kas kartą ašaras liejant ant tų visur mątomų aukurų, įpatinga šviesa kilo iš pilies pamatų. Žiūrėjau ir supratau, jog tai buvo nauja givibė, kuri pradėjo apkloti plikuosius griautius. Ir ana klaiki mirties gaida išlengvo vis daugiau aptilo.

Valandele buvau žiūrėjes ir nebegalėjau stigti. Pakilau ir pragįdau rikavimo giesmė. Tuoj ir sukilo atgarsis iš visų pusių. Net visos tolībės pritarė tām garsui. Atsigrežiau, bet nematiau nieko ir vėl kreipiaus į išgastingą pilį.

Nebebuvo jos. Vėl stovėjo mano akise giria. Ir ji šlamėjo neapsąkomai graziu gıvu šlamėjimu. O žmonės darbavosi toj girioj sodindami medius. Žvelgiau su atsidėjimu, ir matau, ta giria ĩra didis vaisingų medių sodas. O ant jo šįpsosi saulelė.

Tik aš sau stovėjau tarsi vėl atstu nuo jos. Maniau ĩnešes ĩ gıvenimā savo gıvibės kvāpā, o teinešiau ĩ jį tikt

savo balsā. Ir belieka mām vaikštieji be gālo su savo pasiilgimu.

Taip keliaudamas po pasaulī vēl priējau prie anos uolos ir nustebeu tše rādes savo lazdele. Līg īgavau naujā gāliā jā nutvēres. Žengiau tolīn. Sušvito mano akīse, suskambējo ausims. Matau toli-toļi spindi pilis, tarsi būtū statīta īš dangū saulēs spinduliū. — Ir vēl nieko nebematīau. Eīsiu tolīn nešti savo sielā ī gīvenimā. Gāl dār pastatīsiu savo pilī.

Tiek buvau patīres īš to žmogaus. Ir jau matau jī žengiant savo taku tolīn. Stovējau ilgai ir sekiau jī savo akimis. Mirgējo aplink jo pavidalā īpatinga šviesa. Ir kuo-toliau nuējo, tuo dangiau didējo jo pavidalas, kol nepakilo lig padangiū. Tikrai īra dār stebuklū gīvenime. Tik mes nebemokame nusistebēti. Vds.

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □ **IS dabarties** □ □ □ □ □ □ □ □ □ □

Kāro žīgiai.

Pralauzus Rusū kāro eiles Galicijoj pavāsarij tosos visur pradėjo judėti. Taip teko Vokietiams Varšava, Ivangorodas ir kitos tvirtovės bei kiti miestai. Išlengvo Vokietiai stūmė Rusus atgal patioj Lietuvoj. Didios buvo kovos Žemaitiuose. Vokietiai žengė tolīn Šiaurēn ir užkariavo visā Kuršiū zeme lig prieš Rīgā. Teko Vokietiams Kaunas o 18. Rugsėjo ir Vilnius. Ir taip Lietuva pagaliaus visa buvo Vokietīū rankuose. Greit Vokietiai užtraukė savo kasi-

mus prieš Rusus, jeib lengviau būtū ginties nuo jų. Ir traukė kitur karauti. — Ne ilgai trukus po Lenkijos ir Lietuvos užkaravimo prasidėjo kovos su Serbais ir Juodkalnietiais. Išlengvo užtvino Vokietīū-Austrū-Madjārū ir Bulgārū kareivijos ant tū kraštū ir uzvaldė juos. Pramuštas buvo tokiu būdu platus kelias nuo Austrios lig Bulgārios ir taip dabar Europos vidurīs īra ātviras prieš Turkiā ir Māzajā Asiā. Ir vaikštius īš Vokios Šiaurēs lig toli Azioj nebēra sulaikomas. Didis tai īra at-

svėrimas šitame kare. Bet kiek jis artin prives prie taikos, sunku pasakėti. — Vakaruose kėras stovi tarsi vietoje. Tatiau nuolatai tše kovojava. Kiek tše abiejų pusėj yra apreiškama drasumo, kiek tše pasirodo kėriškų didvirių, nepasakėsi. Bet ir kiek tše žuva žmonių, brangių ir milimų saviškiems, negalima nei pamanėti. Seniau buvusieji karai visai nėra suliginami su šiuo. Kad kitadais visu kėro metu zuvo keli tūkstantiai, tai dabar vienā dienā tiek padeda savo galvas. O todėl užeina nusi-minimas ant žmonių, kaip juoda banga. Bet greitai valdios pasistengia jas šalinti ir žmones kėrai drāsinti. Karštiausias kėro kurstimas pareino iš Anglų. Ir šis dalikas kuo-aiškiau parodo, kur tūno gėvasis kėro noras. Bet Anglai tiktai dabar tesiruošia kėrai. Jie tuo-tarpu kitus siundo kovoti. Mieliausiai norētų, kad visas pasaulis stotų i kėrā prieš Vokiā ir jos šalininkus. Jie pātis ten, kur nėra per labai pavojinga, būtent Afrikoj ir Azioj, savo didiu laivinu nukėle savo kareivius, liepia paimti priešū nausėdijas. Ir jiems tai pasiseka. Iš lengvo uzima šalis, kurias seniau Vokietiai valde yra. Ir taip Anglai bando didinti savo gėliā, kitiems kovojant Anglų naudai Europoj.

Tariama šių laikų kėro prasmė.

Ipatinga yra viena dabar pastebėti. Seniau galingieji valdovai apsakėdavo vienas kitām kėrā su aiškiu apreiškimu, jog nori padidinti valdomājā savo žeme kitām paplėsdamas dālį jo krāsto arba net tājā visā. Tolesniais laikais pasidārė karai ir valdioms susipikus. Bet vis nors buvo aiški kėro priežastis. Ši kartā to nėra. Bet skelbamos tūlos tām priežastis. Žimiaušia yra, kad Anglai sākosi kovojā už mazųjų tautų dikėbe ir teises. O Fransai garsiai kalba apie tai, būk kovojā už žmonijos dikėbe, aplamai už tai, kad apgėnus žmoniškumā prieš barbarumā. Vokia sāko ginanti savo gėvėbe. Nei viena vėriausitųjų kariaujan-tiųjų galių neprisizėsta, kad ji nori matėrine savo gėliā didinti. Visos tarsi gina vien doriškus, dvāsiškus žmonijos reikalus. Tai labai daug reiškia. Mat, valdantieji nebedrista žmones varėti i kėrā kokiām nors grobių pasiplėsti. Už tokius dalikus nieks nebenori guldėti savo galvos. Bet už žmoniškus klausimus šiandien daugiau miršta negu seniau. O tai labai svarbu. Tatiau nėra teisėbė, kad kovojama už minimus tikslus. Visos viešpatovės yra šio kėro kaltos. Viena gāl daugiau negu kita. Bet galutinė priežastis guli mūsų laikų kultūroj. Ji, kaipo materialistiška, teturi savo didėjimui

vienā keliā, būtent sukaupti visus pasaulio turtus ir taip īgauti augštiausiajā gāliā. O esant tūliems "kultūros" centrams, būtent Anglijai, Vokiai ir tt., vienas kitām stovi kelīje. Ir taip tegāli išeiti susitrenkimas. O koks didis buvo troškimas tos kultūros, toks didis ir turi būti šisai skaudus jū susirēmimas. Toliau iš to vēl išeina, kad augštiausiai stātomi tos kultūros dalikai ir pirm visū kitū zūva, paveikslui: visokie tos kultūros gaminiai, tad pinin-gai ir pagaliaus gīvūjū žmoniū skaitius, kurs kaip tikt sudāro vřiausiajā kovojantiūjū valdiū gāliā. Ir kāras, tur - būt, nevīkis slēptūjū valdantiūjū ir šio kāro norintiūjū tikslū, bet greittiau tuos, kuriuos veidmai-ningai tūli skelbia. Arba gāl išeis visai dār kita-kas. Dabar-

ties kultūra pati save prarīja ir palieka naujai kultūrai vietas. O toji negalēs būti materialismo kultūra. Bet jai suprast, rodos, žmonēs turi ir būti pritaisomi. Tokiems, kokie jie dabar fra, negalima ir tik sapnuoti, jog gāli būti kultūra ir kita. Todėl kāras nesulaužo tiktai buvusiosios kultūros, bet ir žmoniū ĩprotius. Žmonėms prisieis kitokiais auginties. Jie turēs pradēt kitaip gīventi, pagaliaus ir kitaip jausti, geisti ir maniti: Tuo tarpu berods senieji palinkimai vis dār stiprēja. Ir beginkliai ir silpnieji turēs daug dār kentėti. Bet padėjimai virs kitokiais. O tad reikēs žmonėms to atsiminti, kām jie gīvena pasaulyje. Žmonės turi žmoniški būti. Tai visa. Matėrinei kultūrai sugriuvus, turi būt vikinama žmogaus kultūra. Vds.

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □ **Mūsuose** □ □ □ □ □ □ □ □ □ □

Prūsū Lietuvoje.

Rūpinas dabar kiekvienas tik-tai gīvībės išlaikimu arba turtū didinimu. Kiti dalikai pastojo tarsi nesvarbiais. Draugijos, kurios gīveno tautos klausimu, nebeliko. Jaunieji ištraukē ĩ kārā, o kitiems dingo galimībē senu būdu darbuoties. Senieji lietuviški laikraštiai eina, kaip ēje. Iš jū Lietuviai pasiskaito apie tai, kas dabar visā pasauli

apėmes fra. Gīvesniū dvasiniū akstinimū nēra. Ir todėl visi laukia, kaip bus kārui pasibaigus.

Didioj Lietuvoj.

Vokietiams užkariāvus Lietuvā, turėjo sustoti ēje visi Lietuviā laikraštiai. Ir taip dabar visa Lietuva tili. Nėpareina garso iš jos. Lietuva ĩra tarsi užrakīta. Tūli Vokietiū laikraštiniškai skleidia berods visokias

zinas apie Lietuvą ir Lietuvius. Vieni mus giria, kiti mus peikia. Ir per visą pasaulį eina tarsi nusistebėjimas tuo, kad tše surasta nezinoma tauta su įpatin-gais būdais, nepaprasta kalba, bet svarbiausia yra gražusis krāštas, kuriame būk galėsiā Vokietiai apsigīventi. Sumānē vienas Prūsū Lietuvis leisti Did. Lietuvai laikrašči. Vadintas tāpo Dabartimi. Paēmē jā Vokietiu valdia ir ji pastojo jos orgānu. Kā tasai teiks Lietuviams, pareis iš Vokietiu dvāsios. Ir todėl tautinē Lietuvos givībē turēs pasilikti vietoje bestovinti. Ne-bus jai kopti savo gāliomis tolyn ī aiškesne šviesā. Bet rodos, netruks tas padėjimas per ilgai.

Mėginimas.

Tūli Lietuviai lauke tos die-nos, kuomet galēs išeiti iš Rusū jungo. Vokietiai dabar viešpataudami Lietuvoj parodis gīvu paveikslu, ar jie geresni už Rusus. Berods reikia atsi-minti, kad gyvename karo laiku, o kad karo žiaurumas dabar visā pasauli valdo. Todėl ir iš pat pradios buvo atsakīta ī klausimā: Kaip su Lietuviais ir Lietuva apsieiti? "Lietuva esanti priešū žemēs dalis. Tām atitinkamai ir reikia tše pasi-elgti." O tai, nors yra šaltas, vis dėlto protingas žodis. Vie-nok dabar bus Lietuviams ga-lima suliginti Rusus ir Vokie-

tius, kaip vieni ir kiti apsieina su žmonėmis, kiek jie teisūs, dori. Lietuviai tur-būt nelauks karo metu didio lipšnumo ir malonumo. Vien jie prašis tei-singumo ir tvarkos. Kiekvienas Vokietis atsakis už Vokietiu kultūrā.

Kā Lietuva pasauliui reiškia.

Iškilusi iš praeities tamsos, ji kartā buvo garsiausia viešpa-tovē Europos rytuose. Tad susi-dėjusi su Lenkija, ji išlengvo niko, kol nepagāvo jos Rusai ir jā laikē primine sunkia savo koja. Ir kuo-daugiau pakilo da-barties kultūra, tuo-daugiau iš-galėjo materinē spēka ir žiau-rumas ir tuo-maziau tereiškē Lietuva žmonijai. Mat, Lietuva nieko to neturi, kas branginama dabarties kultūrai. Neturi ji di-diū turtū, nėra jai didiū gāliū. O toji kultūra kaip tikt sieko tū dalikū. Todėl ir tegalėjo jos gālas būti baisusis mūsų laikū kāras. Jis yra tikriausias mate-rialistiškos kultūros vaisius. O ta kultūra stiprinti, reiškia žmo-nija zudīti. Pirma žinoma tada nukentia tie, kurie nieko ne-reiškia tokiai kultūrai. Bet ji dabar pati save suėda. Tai yra visai regima. Ir todėl tikra, kad žmonijai aušta naujas laikas. O tai dabar klausimas, kā Lie-tuva jām atneš. Jeigu nieko, tad Lietuva turi žūti. Kas ne-

turi savije vertībēs, tas negāli
išlikti. Nēra jām buvimui pā-
mato. O Lietuvoj buvo labai
daug Europos kultūros "bezdio-
nāvimo". Tūli Lietuviai mānē
Lietuvā augštisiā parsikviesdami
visus Europos kvailumus. Ti-
kējo tūli, jog mes "apsīsviesiā"
išziūrēdami ī dvāsines kitū
tautū sāslavas, būtent ī jū tar-
singā neva dailiājā raštijā, ī jū
nuomone, kad žmogaus palaimā
pareinanti iš materiniū turtū iš
žmogaus "liuosībēs", tai reiškia
pasileidimo, ir iš kitū dār būtū
ir nebūtū dalikū. O jau tas žodis
"liuosībē" ir jos giminēs pasāko,
kiek tše proto ir kiek tše mūsū
dvāsios. Palaimingu būdu Lie-
tuva turi gana to, iš ko ai gīvai
išlikti, ir turi to, kā galētū teikti
žmonijai. Lietuviams īra sveiki
dār prigimties linkimai. Ir jie

atjautia dār gīvai žmoniškumā.
Sveikasis nesukraipītas protas
sāko jiems, jog tautos ateitis
tegāli derēti iš to, kad žmo-
niškumas īra laikomas
tikru žmogaus turtu. Ir
kad tājī didinti reikia, jeib žmo-
nēs palaimingi pastotū. Nēsa
savaiame suprantama, kad gīvas
daigtas tiktai tegāli smagus jaus-
ties, jeigu jo esībē tarpsta. O
žmogaus esībē īra žmoniškumas.
Jām augti nēra, kad patenkinami
visokie geismai ir troškimai,
kad kraujami turtai. Visa-tat
tik slopina jo atsitukštīnimā.
Bet Lietuviai tai geriau išmāno
negu kitū tautū žmonēs. O tā
išmānīmā jie turi nešti ī pasaulī
gīvu savo paveikslu. Tad Lietuva
būs naujosios kultūros židinīs.
Tuo ji pelnīs buvimā. Ir tiek ji
turēs svarbumā pasauliui. Vds.

□ □ □ □ □ **Iš žmoniijos lobio.** □ □ □ □ □

Stok eilēn su kitais, jeib ji visa tvirtētū,
nors ir, kurs žiūr ī jā, taves nepastebētū.
Nors ir, kurs žiūr ī jā, taves nepastebētū,
visa veikli, ji su tavim išgalētū.

Stok eilēn su kitais, jā didinki nebojes
ar bus ir tau garbēs, bī tik uzeis pavojus.
Mēgintojas berods, pavieniui nepamojes,
visus pasveikīs su diaugsmu, jiems eilēn stojus.

Kad be spragos iešmû matītai tankme visā,
pakelk ir savajī, nors mirtin sāko brisiā.
Vainiko lāpas bûk, save duok eilei visā.
Jausk visame save o āmzinā kaip visā.

Friedrich Rückert.

* * *

Promêtheus.

Apniauki savo dangû, Dzeus,
debesimis
ir miklinkis kaip vaikas,
kurs kert usnis,
prie auzuolû ir prie kalnû.
Mano zeme mân
turi palikt
ir gi trobele, kurios tu nestatei,
bei židini
kurio ir žârâ
tu mân pavîdi.

Pausaulije nepazîstu
vargingesniû dâr uz jus, dievaitiai.
Maitinate skurdai
aukû-aukelêmis,
maldû dvâsia
savo viešpatîbe.
Badautut, jeigu
vaikai ir elgêtos
nebebût paikutiai.

Kûdikis bûdams,
kâ beveikt nezinodamas,
klīstamâ âkî kreipiau
saulēspi, līg uz jos būtû
ausis, klausīties mano skundoms,
širdis, kaip mano,
prispaustuoju pasigailēti.

Kas mân gi
prieš Titânû išdikumâ padējo?
Kas giltinei, o kas vergovei
mane išplēšē?

Ar viso to pati nepadarei,
šventai zērējanti širdis?
Jauna, gera zērėjai,
apvilta, dēkâ dâr
miegāliai viršûje?

Aš tave gerbt? Uz kâ?
Ar tu skausmus nuguldei gâl
kuomet-nors kentiantiâm?
Ašaras gâl tu nušluostei
kuomet-nors pravirkintâm?
Ar manes nenukalē vîru
visâgalis laikas
ir âmžinasis likimas
mân ir tau viešpatiu-du?

Gâl pamanei, aš
gîvîbēs nekesti turēčiau
ir bēgti dīkumon,
nepriėjus
visiems ziedû sapanâms?

Tse sēdiu, zmones tverdams
ī savo vaizdā,
sau prilīgstamā gimine,
jeib kestū ir verktū,
niūstū vēl ir diaugtūsi
ir taves neatbotū
su manimi!

Goethe.

* * *

Kurs pildo savo pareigā, tasai nenusideda,
nors ir būtū netikes jo dārbas. Kaip dūmai kīla
iš ugnies, taip ir visi veikimai sekami paklaidū.
Todėl neatsisakīki nuo pareigos pildīmo. Tiktai
tas pasieka tobūlajā dīkībe, kurs be geiduliū su
pasišventinimu savo dārbā dāro ir nereikalauja
algos.

Bhagavad Gita XVIII, 48—49.

* * *

Padēki gamtai ir būki jos darbābendris, tad
ji tave laikīs savo gamintoju ir taves klausīs.
Platai ji atvėrs tau savo slēpiniū rūmus ir tavo
akīse paskleis savo turtus, kurie skaistame jos
antīje paslēpti īra. Tilos Balsas. (Rītū zemės rāstas.)

* * *

Kas tau rodosi tiesa, tām leiski būti tau
nepajudinamu dēsniu.

Epiktet.

* * *

Ismirtingasis nepažīsta skirtumū. Jām visi
zmonės īra leisti šventām tikslui.

Lao-tse.

Tiesumas širdies ģīra diena, kuri neapnaukiama vīlū, netemdinama mēlo, pavīdo nedrumstinama, pasalumo nejuodinama, bet kurioj teisībēs saulē švietia.

Gregorius Didīsis.

□ □ □ □ □ □ **18 mūsū raštijos.** □ □ □ □ □ □

Pirmasai **Baras**, Vilnius 1915. mt. Kaina 1 Rbl. 70 Kap. Uz leidējus atsāko Stasis Silingas, Vilniuje, Tukso namuose. — Naujausias tai dailiosios mūsū raštijos veikalas. Randasi jame dainū, tūlū mūsū poētū surašītū apīsakū, raštijos rašīnīai, vertīnīai ir, — īš pat pradīos — paminējīmas mirusio mūsū filosoforašītojo Romo Bītauto. Rāšo apie jī Stasis Silingas. Kiti šio Baro talkinīkai ģīra Adomas Varnas, Zigmas Gēlē, Adomas Juodasai, Balis, Sruoga, Sofia Tiurlionienē - Kīmantaitē, Ignas Seinius, Vinsas Krēvē, Vītautas Bitiūnas, Kazis Binkis, Mikolas Biržiška. Tai visa eilē rašītojū. O ģīe ģīra rāše. Gāl kad kāro laiku pasiilges esi, tuos žmones īšģirsti labant, kuriū žodis sielā taip īpatingai sujūdina, gāl kita-kas dār prisideda, bet rodos tokio grazaus rāšto dār neesame susilauke. Tarsi kas tše paduota, būtū īstīkrūjū visū mūsū poēzijos gražumīnai, mūsū jausmū brangumīnai. Jau pradīa tiesiog širdī pagauna. O su skausmu jā pildo. Skaitīdami Bītauto paminėjīmā, turime gedēti dēl tos mūsū tautos vilties, kuri mus apleidusi ģīra. Bet toliau līg palīnksmējame. Visa, ko Romas Bītautas lūkējo īš ateities, tas šīšion apsireiškīa. Ant visū tū rašīniū guli tarsi palaiminimo šviesa. Gāl jī pasilīko visiems jo bitūliams īš jūjū mīlīmo R. Bītauto. — Kā šīšion pirm kitū minēt reikētū, sunku pasakīti, bet rodos skaitītojas priējes prie Sof. Tiurlionienēs - Kīmantaitēs Jūros sustos, jeigu to dār nepadāres ir jā skaitīs ne tik vienā kartā. Tai jau līg nesumanītas dalīkas, bet sukīles īš kazi-kokiū jūrū - uolū - ģīriū - āmziū. — Knīgos forma didē. Jos rašība tuo nauja, kad nevartojami jokie zenklai balsū īlģīui ir kitām pažīmēti. Darīta tai vīlīonies R. B. patarīmu. Tik jīs ir norējo, kad uz č būtū rāšoma tik t. To neatbota. Vis dēlto šīs bandīmas rodosi naudingas. Vds.

□ □ □ □ □ □ □ □ **Pastebėjimui** □ □ □ □ □ □ □ □

Uz rāšīnius atsāko Vīdūnas, Tilģēj, Kazaros gatvē 14. — Jaunīmuī baigus eiti su 1914. mts. leidiame dabar Naujovē. Jī tuo tarpu eis neregulārai. Šio numerio kaina 70 Pfg. Norīnt jī gauti reikīa kreipties ī leidiāmā. Leidia "Rūta". Atsāko M arta Raišukītē, (Tīlsit) Tilģēj, Angerpr. 15. Spauda Otto v. Mauderode.